

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 30521/2023
03.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужилаца Града Враћа, кога заступа Јавни правобранилац Града Враћа и Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, против тужених: Општег удружења предузетника „Враће“ из Враћа, чији је пуномоћник Драган Алексић, адвокат из ..., Привредног друштва за угоститељство, туризам и услуге „Враће“ ДОО из Враћа, чији је пуномоћник Зоран Стевановић, адвокат из ..., и туженог Удружења самосталних занатлија, угоститеља и аутопревозника „Враће“ из Враћа, чији је пуномоћник у поступку по ревизији Зоран Стевановић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужених Привредног друштва за угоститељство, туризам и услуге „Враће“ и Удружења самосталних занатлија, угоститеља и аутопревозника „Враће“, изјављеним против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2590/20 од 16.12.2021. године, у седници одржаној 03.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2590/20 од 16.12.2021. године у ставу првом изреке у делу којим је одлучено у односу на РГЗ Служба за катастар непокретности у Врању и тужба у том делу **ОДБАЦУЈЕ**.

У преосталом делу ревизија тужених Општег удружења предузетника „Враће“ и Удружења самосталних занатлија, угоститеља и аутопревозника „Враће“ изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2590/20 од 16.12.2021. године се **ОДБИЈА** као неоснована.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Врању П 13/12 од 19.05.2016. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се утврди да је Република Србија власник, а Град Враће носилац права трајног коришћења, управљања и располагања пословне зграде у Врању, у ул. Иве Лоле Рибара бр.8, која се налази на кп.бр.5104 и зграде биоскопа „Слобода“ која се налази на кп.бр.5103, КО Враће 1, у ул. Иве Лоле Рибара бр.8, а које зграде су припојене једна другој и чине једну грађевинску целину, као и пословних просторија у наведеним зградама, ближе одређеним овим ставом изреке, те да је Република Србија власник, а Град Враће носилац права трајног коришћења на земљишту – кп.бр.5104, у површини од 388 м² и на кп.бр.5104, у површини од 430 м², обе КО Враће 1, а које користе првотужени и

трећетужени, те да се обавежу тужени да ово право признају тужиоцима и да им првотужени и трећетужени наведене пословне просторије, испражњене од лица и ствари, предају у државину, а да се наложи РГЗ, Служби за катастар непокретности у Врању, да на основу ове пресуде изврши упис промене власника и корисника побројаних непокретности. Ставом другим изреке одбијен је и тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се обавежу првотужени и трећетужени да им на име накнаде због неправног коришћења пословних просторија у ул. Иве Лоле Рибара бр.8, у периоду од 02.06.1995. до 10.05.2012. године, плате укупно 47.180.458,33 динара са законском каматом почев од 08.04.2016. године до исплате, као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2097/16 од 05.10.2016. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке и утврђено да је Република Србија власник, а Град Врање носилац права трајног коришћења, управљања и располагања спорне непокретности и наложено РГЗ Служби за катастар непокретности у Врању да на основу те пресуде изврши упис промене власника и корисника побројане непокретности. Ставом другим изреке укинута је првостепена пресуда у ставу другом изреке и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење у том делу.

Одлучујући о ревизији на пресуду Апелационог суда у Нишу Гж 2097/16 од 05.10.2016. године Врховни касациони суд је решењем Рев 2716/2018 од 16.02.2019. године укинуо пресуду Апелационог суда у Нишу Гж 2097/16 од 05.10.2016. године и предмет вратио истом суду на поновно одлучивање.

Поступајући по примедбама Врховног касационог суда, Апелациони суд у Нишу је пресудом Гж 2590/20 од 16.12.2021. године, ставом првим изреке, укинуо пресуду Вишег суда у Врању П 13/12 од 19.05.2016. године и након отворене расправе усвојио тужбени захтев тужилаца и утврдио да је Република Србија власник, а Град Врање носилац права трајног коришћења на земљишту – кп. бр. 5104, у површини од 388м² и на кп.бр. 5104, у површини од 430м², обе КО Врање 1, а које непокретности користе првотужени и трећетужени, те да се обавежу тужени да ово право признају тужиоцима и да им првотужени и трећетужени наведене пословне просторије, испражњене од лица и ствари, предају у државину, а да се наложи РГЗ; Служби за катастар непокретности у Врању, да на основу ове пресуде изврши упис промене власника и корисника побројаних непокретности. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца Града Врања према туженима Општем удружењу предузетника „Врање“ и Удружењу самосталних занатлија, угоститеља и аутопревозника „Врање“ па су првотужени и трећетужени обавезани да тужиоцу Граду Врању због неправног коришћења пословних просторија, локала који се налазе у пословној згради у улици Лоле Рибара број 8 накнаде измаклу корист за период некоришћења по основу неоснованог обogaћења и то почев од 02.06.2005. до 10.05.2012. године у износу од 18.523.214,34 динара са законском затезном каматом од 09.06.2021. године до исплате, што су првотужени и трећетужени дужни да признају и исплате Граду Врању све у року од 15 дана по пријему пресуде, док је тужбени захтев за накнаду измакле користи за период некоришћења по основу неоснованог обogaћења и то почев од 02.06.21995. до 02.06.2005. године у износу од 26.626.921,94 динара са законском затезном каматом почев од дана вештачења 09.06.2021. године до коначне исплате, одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да на име трошкова парничног поступка тужиоцу Граду Врању солидарно исплате износ од 195.000,00 динара, тужиоцу Републици Србији износ од 37.500,00 динара, као и да

тужиоцима Граду Врање и Републици Србији солидарно исплате износ од 3.128.375,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију су благовремено изјавили тужени Опште удружење предузетника „Врање“ и Удружење самосталних занатлија, угоститеља и аутопревозника „Врање“, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни суд је испитао добијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 и 10/23) и утврдио да је ревизија тужених делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити су пак учињене битне повреде поступка на које се у ревизији тужених указује, при одлучивању у односу на тужене, док је та битна повреда учињена при одлучивању у односу на РГЗ Служба за катастар непокретности у Врању.

Према утврђеном чињеничном стању Комисија за национализацију, Народног одбора Општине Врање је, 20.10.1959. године, донела решење којим је утврђено да је са даном ступања на снагу Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта, 26.12.1958. године, национализована и постала друштвена својина пословна зграда која се налази у Врању у ул. Иве Лоле Рибара бр.14, постојећа на парцели бр.1840, уписана у пл.бр.1192. На дан 25.08.1958 године сопственик ове пословне зграде била је Занатска комора Среза Врање и констатовано да ће се, пословна зграда национализована овим решењем, уписати у земљишне књиге као друштвена својина. Одлучујући о жалби против овог решења, Народни одбор Среза Врање, Комисија за национализацију Врање, је решењем од 16.03.1960. године поништила првостепену одлуку. У поновном поступку донето је решење од 29.06.1961. године, којим је утврђено да је са 26.12.1958. године предметна пословна зграда национализована и постала друштвена својина, али да се ова зграда оставља у својину бившем власнику – Занатској комори у Врању, да у њој обавља исту дозвољену пословну делатност, без права на отуђење, те да се ова национализована пословна зграда у земљишне књиге упише као друштвена својина.

У првостепену поступку је утврђено и да је предметна зграда изграђена на основу уговора закљученог 14.05.1937. године, између Занатског фонда у Врању (који је наручилац и инвеститор градње) и АА из ..., (као извођача радова), а да је тапијом Градског поглаварства у Врању од 25.02.1939. године, потврђено да је Удружење занатлија Среза Пчињског у Врању, овом поглаварству поднело молбу за убаштињење ове непокретности, на име Фонда за зидање занатског дома у Врању, те да је након оцене поднетих доказа ово поглаварство нашло да је Занатско удружење у Врању држало ову непокретност непрекидно по одлукама Градског већа градског поглаварства у Врању, одобрене од Краљевске банске управе, којима је ово земљиште уступљено Фонду занатског дома – за Занатски дом у Врању. Општина Града Врања, као претходник у својини, од које Занатско удружење изводи своје право по основу куповине, је држала исто имање у непрекидној и савесној државини више од 24 године, не рачунајући ратне године, и то најпре у државини ББ из ..., а затим у државини општине Града Врања, по основу трампе, а да је све наведено у тапији утврђено из

уверења градског већа од 24.07.1938. године. Даље је утврђено да је од 29.01.1941. године, ова непокретност од стране Фонда занатског дома била издавана у закуп трећим лицима, а да је Привредно друштво за угоститељство, туризам и услуге „Врање“ поравнањем признало право својине туженом Општем удружењу предузетника „Врање“ на кп.бр.5104, земљишту под зградом површине 256 м² и дворишту површине 131 м², у ул. Иве Лоле Рибара бр.8. На основу дописа Секретара удружења од 22.02.1982. године утврђено је да је Опште удружење предузетника „Врање“ правни следбеник Занатске коморе Среза Врање, која је јануара 1963. године трансформисана у јединствену Привредну комору у Лесковцу у коју улазе све занатске коморе, као и да је Занатска комора Среза Врање заузела став да се део зграде занатског дома који држи биоскоп „Слобода“ уступи биоскопу на коришћење без накнаде, без права на отуђење и то док обавља своју привредну делатност, а да се преостали део зграде занатског дома врати Општем удружењу Врање, које је дато СИЗ-у за становање Врање.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио тужбени захтев с обзиром да решење о национализацији ове непокретности од 29.06.1961. године није снабдевано клаузулом правноснажности, а тужиоци нису доказали да је земљиште и зграда национализована и да је постала друштвена својина. При том, даље закључује, да и кад би се прихватило да је наведено решење о национализацији постало правноснажно, њиме је предметна непокретност остављена у својину првотуженом Општем удружењу „Врање“, а издавање у закуп трећим лицима не представља његову недозвољену делатност, јер тиме исту нису отуђили, што је био услов из наведеног решења. У односу на друга два тужена првостепени суд налази да нису пасивно легитимисани, јер је ПД за угоститељство, туризам и услуге „Врање“ поравнањем признало право својине првотуженом, а за Удружење самосталних занатлија, угоститеља и аутопревозника „Врање“ тужиоци нису доказали да је овај тужени правни следбеник Занатске коморе Врање.

Другостепени суд је након отворене расправе и оцене изведених доказа преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев, са образложењем да околност што решење од 29.06.1961. године није снабдевано клаузулом правноснажности не значи да исто није и постало правноснажно и извршно, с обзиром да је решење произвело правно дејство у смислу његовог спровођења. Закључује да тужени нису доказали да су правни следбеници Занатске коморе Среза Врање. То није учинило ни Опште удружење предузетника „Врање“, јер је закључак првостепеног суда о правном следбеништву овог туженог погрешно заснован само на допису Секретара удружења од 22.02.1982. године, који је супротан осталим писменим доказима у списима, а да су управо тужени морали доказати да су правни следбеници Занатске коморе Среза Врање, као и да су наставили да обављају исту дозвољену пословну делатност, како је то одређено решењем о национализацији од 29.06.1961. године.

По оцени Врховног суда, у другостепеном поступку је правилно утврђено чињенично стање и на исто је правилно примењено материјално право. Правилно је закључио другостепени суд да је тужбени захтев тужилаца делимично основан у погледу утврђивања права својине и захтева за плаћање новчаног износа а на име стицања без основа. Правилно је другостепени суд закључио да тужени нису доказали да су правни следбеници Занатске коморе Среза Врање. То није учинило ни Опште удружење предузетника „Врање“ јер схватање да се правно следбеништво може

засновати само на допису секретара удружења од 22.02.1982. године је неприхватљиво јер је такав допис у супротности са осталим писменим доказима у списима. Тужени нису доказали да су правни следбеници Занатске коморе Среза Врање и да су наставили да обављају исту дозвољену пословну делатност како је то одређено решењем о национализацији од 29.06.1961. године. Правилан је закључак другостепеног суда да околност да решење о национализацији од 29.06.1961. године није снабдевено клаузулом правноснажности не значи да исто није постало правноснажно и извршно с обзиром да је решење произвело правно дејство у смислу његовог спровођења. Стога се због напред изнетог наводи ревизије не могу прихватити као основани. Вештачењем је правилно утврђена висина износа који су тужени у обавези да плате тужиоцу, а по основу неоснованог коришћења и издавања у закуп спорног простора. Правилна је одлука другостепеног суда везано за трошкове парничног поступка.

Врховни суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

У погледу одлуке у ставу првог изреке, Врховни суд налази да је одлука другостепеног суда погрешна. Ово из разлога што је другостепени суд усвојио тужбени захтев према РГЗ Служби за катастар непокретности у Врању који орган није обухваћен тужбом. Осим тога, у оваквим случајевима не може се налагати Служби за катастар непокретности да изврши одговарајућу укњижбу права својине и државине у катастарском операту, а ово из разлога што се тај поступак спроводи по правилима управног поступка, на основу одредбе члана 88а Закона о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, бр.22/2009 ... 42/2023), па имајући у виду да суд није надлежан за одлучивање о том захтеву о ком се одлучује у управном поступку, то је Врховни суд тужбу у том делу одбацио као недозвољену, у смислу члана 16. став 1. у вези члана 415. став 2. ЗПП.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић